

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

תכנית משרדית להפחתת הנטל הרגולטורי

יצוא אויבים טבעיים

דצמבר 2017

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

תכנית משרדית להפחתת הנטל הרגולטורי

יצוא אויבים טבעיים

דצמבר 2017

אושר על ידי הרגולטור:

פרופ' עבד גרה, מנהל השירותים להגנת הצומח ולביקורת

אושר לביצוע על ידי:

שלמה בן אליהו, מנכ"ל משרד החקלאות ופיתוח הכפר

עורך:

ארנון אביטל, תחום מדיניות רגולציה – החטיבה למחקר, כלכלה
ואסטרטגיה

תקציר מנהלים

מסמך זה הוא תכנית ביצועית של משרד החקלאות ופיתוח הכפר להפחתת הנטל ברגולציה על יצוא של אויבים טבעיים (חרקים המשמשים להדברה ביולוגית). הפיקוח על יצוא של אויבים טבעיים נועד להבטיח את בריאותם של משלוחים אלו, בכדי למנוע הגעת מחלות ומזיקים למדינות זרות. לשם כך מבצע הרגולטור ביקורות תקופתיות במפעלי היצור של האויבים הטבעיים וכן הוא דורש לבצע בדיקות מעבדה.

במסגרת התכנית עלה כי קיימת אי בהירות בנוגע לדרישות הרגולטור במספר תחומים, כגון: האפשרות לביצוע תהליכי שיטעון ואפשרות ליבוא אויבים טבעיים לצורך מו"פ. בנוסף עלה קושי בנוגע לתהליכי החתימה על תעודות פיתו ואישורים נוספים המלווים את המשלוחים אל מדינות היעד.

התכנית עוסקת בעיקר ביצירת וודאות ובהירות בנוגע לדרישות הרגולציה, באמצעות כתיבת נוהל מעודכן ליצוא של אויבים טבעיים. הנוהל יפרט את הדרישות ביחס לכלל התרחישים והתהליכים המסחריים השונים. בנוסף, תהליכי החתימה על תעודות עבור היצוא יבוצעו באמצעות מערכת ממוחשבת. כך התעודות תחתמנה מרחוק ולא יהיה צורך בהגעה פיזית אל הרגולטור.

התכנית צפויה לשפר את התהליך, לשפר את השירות הניתן לחברות האויבים הטבעיים ותבטיח שהדרישות יהיו ברורות למפוקחים. כתוצאה מכך רמת הציות של המפוקחים צפויה לעלות.

התכנית צפויה לקצר את זמני ההמתנה ב-40% ולהפחית 54% מן העלויות הישירות. בסך הכל צפויה הפחתה של 50% מכלל העלויות הבירוקרטיות הישירות.

תמצית הצעדים מתוך התכנית

צעדים	סוגיה
<ul style="list-style-type: none"> • כתיבת נוהל חדש וברור אשר מתייחס לכלל התהליכים והנושאים הכרוכים בפיקוח על יצוא של אויבים טבעיים. 	<p>אי בהירות ההנחיות המופיעות בנוהל ליצוא אויבים טבעיים.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • נושא השיטעון יוסדר במסגרת עדכון הנוהל, וייקבעו התנאים והמגבלות במסגרתן יתאפשר תהליך זה. 	<p>העדר הסדרה בנוגע ליצוא חוזר (שיטעון) של אויבים טבעיים</p>
<ul style="list-style-type: none"> • הרחבת המערכת הממוחשבת המנהלת את הפיקוח על היצוא של תוצרת טרייה גם לתחום האויבים הטבעיים ומתן אפשרות לבצע חתימה מרחוק על תעודות פיתו ליצוא. 	<p>צורך להגיע פיזית לצורך קבלת חתימת הרגולטור.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • הרגולטור ישלח ליצואני האויבים הטבעיים דוגמא של אישורי היצוא לצורך קבלת רישיון יבוא, במקרים בהם תעלה דרישה לכך. 	<p>קשיים בפתיחת יצוא מוצר חדש בשל דרישת מדינות היעד להצגת אישור יצוא.</p>

תוכן עניינים

3	.....	תקציר מנהלים
5	.....	רקע כללי
6	.....	חלק א' – פעילות הרגולטור
11	.....	חלק ב' – סיכום תהליך השיח מול בעלי העניין
12	.....	חלק ג' – תכנית המשרד להפחתת הנטל הרגולטורי
15	.....	נספח א' – כימות הפחתת עלויות הרגולציה
16	.....	נספח ב' – פירוט הסוגיות הרגולטוריות שלא קיבלו מענה במסגרת התכנית
17	.....	נספח ג' – תכנית עבודה לביצוע התכנית המשרדית להפחתת הנטל הרגולטורי

רקע כללי

בעקבות החלטת ממשלה מס' 2118, מתאריך 22.10.2014, שעניינה 'הפחתת הנטל הרגולטורי', נדרשים כלל משרדי הממשלה לבצע תכניות להפחתת הנטל הרגולטורי. מסמך זה מציג את עיקרי הנושאים שעלו בתהליך ואת תכנית משרד החקלאות ופיתוח הכפר ("משרד החקלאות" או "המשרד") להפחתת הנטל הרגולטורי המוטל על הציבור בתחום היצוא של אויבים טבעיים.

תכנית זו גובשה על ידי הרגולטור ותבוצע על ידו בכפוף לכל דין.

חלק א' – פעילות הרגולטור

א. האינטרס הציבורי ועיקרי הפעילות של הרגולטור

1. אויבים טבעיים הם חרקים ואקריות אשר משמשות להדברה ביולוגית בחקלאות, ולכן הם מהווים תחליף להדברה כימית. תחום היצוא באגף הסגר צמחים בשירותים להגנת הצומח ולביקורת ("הרגולטור") אחראי על פיקוח על יצוא של אויבים טבעיים.
2. האינטרס הציבורי עליו אמון הרגולטור הוא אכיפת הסכמי הסחר הבינלאומיים עליהם מדינת ישראל חתומה ובהם היא התחייבה לשמירה על בריאות הצמח, , מוצרי צמחים, נגעים ואמצעי לוואי במדינת היעד אליה מיוצאים משלוחים אשר עלולים לשאת על גביהם נגעים ומזיקים. בנוסף אמון הרגולטור על איכות המשלוחים המיוצאים הבא לידי ביטוי בטוהר הזן.
3. מטרת הרגולציה היא לוודא שני היבטים שונים במשלוחים המיוצאים :
  - 3.1. איכות ביוטית (Biotic) – טוהר הזן של האויבים הטבעיים המיוצאים.
  - 3.2. פיטוסניטרי (בריאות הצמח, נגעים ואמצעי לוואי) – ניקיון משלוח האויבים הטבעיים מנגעים שמשוכנים לצומח ולסביבה.
4. הרגולטור פועל כדי למנוע שני תרחישים מרכזיים :
  - 4.1. יציאת משלוח של אויבים טבעיים שנושא נגעים.
  - 4.2. יציאת משלוח "לא טהור" של אויבים טבעיים, כלומר משלוח שאינו מכיל רק את זן האויבים הטבעיים שעליו הוצהר על גבי האריזה, אלא גם זנים של אורגניזמים נוספים.
5. הכלים העיקרי שמשמשים את הרגולטור הם : בדיקה ראשונית של המפעל ; אישור פרטני של כל יעד או מוצר חדש ליוצא ; ביקורת תקופתית במפעל ; הסתייעות בבדיקות מעבדה.

ב. הבסיס החוקי לפעילות

6. הסמכות החוקית של הרגולטור בתחום הזרעים מתבססת על חוק הגנת הצומח, התשט"ז – 1956.
7. הרגולטור פועל על פי נוהל "הנחיות לפיקוח על יצוא חרקים ואקריות – מעודכן ל-2016.6.23".
8. ISPM 03 INTERNATIONAL STANDARDS FOR PHYTOSANITARY MEASURES: Guidelines for the export, shipment, import and release of biological control agents and other: beneficial organisms.

ג. הפעילות המפוקחת ומאפייני קהל היעד

9. גידולים חקלאיים חשופים לנגעים שפוגעים בהם ומזיקים לתוצרת. גידולים צמחיים חשופים לנגעים סוגים שונים : צמחים אחרים, חיידקים, פטריות, וירוסים ועוד. חקלאות מודרנית לא יכולה להתקיים מבלי ביצוע פעולות הדברה, שמטרתן להרחיק או לחסל נגעים שמסכנים את הגידול החקלאי. חומרי ההדברה המסורתיים הם רעלים כימיים שמיועדים לפגוע בנגעים. לשימוש ברעלים יש מספר חסרונות ולכן בעשורים האחרונים התפתחה ההדברה הביולוגית, אשר לא עושה שימוש ברעלים כימיים.
10. הדברה ביולוגית מבוצעת באמצעות אורגניזמים מועילים, שמפחיתים את הפגיעה של נגעים בתוצרת החקלאית. הפחתת הנזק מושגת כתוצאה מיחסי הגומלין בין האוכלוסיות של האויבים הטבעיים, שהם

האורגניזמים המועילים, לבין הנגעים המזיקים. פעולות כגון טריפה או טפילות מצד האויבים הטבעיים גורמות להקטנת אוכלוסיית הנגעים, ובכך מצמצמות או מונעות את הנזק הכלכלי שגורמים הנגעים המזיקים. השימוש בשיטות של הדברה ביולוגית נחשב בטוח ביותר מבחינה סביבתית והוא מהווה תחליף רצוי ומועדף לשימוש בחומרי הדברה כימיים.

11. העיקרון בשימוש בשיטות של הדברה ביולוגית הוא הפחתה של אוכלוסיית המזיק אל מתחת לסף הנזק הכלכלי, מבלי לחסלה לחלוטין. בדרך כלל, קיום אוכלוסייה מינימלית של המזיק חיוני להמשך ההישרדות של האויב הטבעי ולשמירה על איזון סביבתי.

12. ההדברה הביולוגית נחשבת כשיטת הדברה בטוחה ביותר מבחינה סביבתית ועל כן השימוש בה נמצא במגמת עלייה הן בחקלאות בישראל והן בחקלאות העולמית.

13. קיימות שתי שיטות מרכזיות לביצוע הדברה ביולוגית:

13.1. הדברה ביולוגית קלאסית: אקלום מכוון של אויבים טבעיים המועברים מסביבתם הטבעית לטריטוריות חדשות. שיטה זו מופעלת במצבים בהם האורגניזם המזיק הוא מין פולש. מכיוון שבטריטוריה החדשה אין לו אויבים טבעיים, יש לייבא את האויב הטבעי מסביבתו הטבעית של המזיק. לאחר אקלומו של האויב הטבעי, הוא מתבסס ושומר על שיווי משקל עם המזיק באופן שמרסן את האוכלוסייה של המזיק מתחת לסף הנזק הכלכלי. שיטה זו יושמה במקומות רבים בעולם כנגד מזיקים פולשים. השיטה דורשת התארגנות של הממסד החקלאי ושיתוף פעולה עם מוסדות אקדמיים כדי להשלים בהצלחה את האקלום של האויב הטבעי באופן יעיל ורחב היקף.

13.2. תגבור: שיטה של פיזור אויבים טבעיים אשר נאספו בטבע או גודלו במעבדה. באמצעות שיטה זו מתגברים את אוכלוסיית האויב הטבעי שקיים בשטח החקלאי בו מעוניינים לבצע את ההדברה הביולוגית. בארץ מיושמת שיטה זו בהיקף נרחב. קיימות בישראל מעבדות וחברות שהתמחו בייצור, יבוא והפצה של אויבים טבעיים, במעבדות מגדלים מגוון של אויבים טבעיים לצרכים חקלאיים המיועדים לטיפול במזיקים בבתי גידול שונים כמו מטעים, בתי צמיחה ושטחי גידול ירקות. על האויבים טבעיים נמנים חרקים ואקריות מועילים להדברה ביולוגית של מזיקים, דבורי בומבוס להאבקה טבעית במבנים סגורים ובשטחים פתוחים, וכן גלמים מעוקרים של זבובים זכרים וזבובים זכרים מעוקרים לפיזור בשטחים חקלאיים. פיזור האויבים הטבעיים מבוצע על פי תכניות הדברה מותאמות לגידול ובפיקוח צמוד.

14. בשל הצורך בתחליפים להדברה כימית, קיים ביקוש הולך וגובר בשוק המקומי ובשוק העולמי לאויבים טבעיים לצרכי הדברה.

ד. תיאור פעילות הרגולטור

1.1. כללי

15. תחום היצוא באגף ההסגר הוא הרגולטור הממונה על קביעת הדרישות ואכיפתן בתחום היצוא של אויבים טבעיים. הרגולטור אחראי על ניהול תהליך האישור המקדמי של מפעלי היצור של אויבים טבעיים וכן על תהליכי הפיקוח השוטף והחתימה על תעודות בינלאומיות

הדרושות בתהליך היצוא של אויבים טבעיים.

16. בענף היצוא של אויבים טבעיים פועלות כיום שתי חברות בלבד. האחת בעלת היקף מכירות רחב ואילו השנייה מבצעת פעילות בהיקף בינוני-קטן והיא נמצאת במגמת התפתחות. עיקר פעילותן המסחרית של שתיהן מופנית ליצוא. חברות אלו משווקות מספר זנים שונים של אויבים טבעיים, למגוון רחב של מדינות.
17. כיום מיוצאים כ-1,500 משלוחים של אויבים טבעיים בשנה, כאשר ישנה מגמת עלייה של כמות המשלוחים המיוצאת משנה לשנה כפי שניתן לראות בטבלה הבאה:

שנה	2013	2014	2015
מספר אישורים שהונפקו	250	841	1465

18. תהליך היצוא והריבוי של אויבים טבעיים מצריך ידע מקצועי רב ובשל כך מספר החברות הפועלות בתחום זה מועט. בנוסף, החברות נדרשות למחקר ופיתוח בלתי פוסקים, על מנת לשפר את יעילות האויבים הטבעיים ובכדי ליצור שיטות הדברה חדשות.

2. ד. תהליכים רגולטוריים

19. אישור המפעל ופיקוח תקופתי:

- 19.1. מפעל אשר מעוניין לייצא אויבים טבעיים נדרש להירשם אצל הרגולטור באמצעות טופס ממוחשב. לאחר ההרשמה הרגולטור נפגש עם המפעל ומבהיר לו את דרישות הרגולציה בתחום. לאחר שהמפעל הבין את התנאים והודיע כי הוא אכן עומד בהם – מתקיימת פגישת ביקורת לבדיקת המפעל ושיטת הייצור, על מנת לוודא שהמפעל אכן עומד בכל הדרישות. דרישות אלו מתייחסות לקיומו של מנגנון בקרת איכות לבדיקת טיב המשלוחים, לניהול תיעוד של פעולות היצוא וכן לאופן פתיחתו של יעד חדש או של מוצר חדש.

- 19.2. אם נמצא שהמפעל ושיטות העבודה תואמות את דרישות הרגולטור, המפעל מקבל אישור לייצא אויבים טבעיים, וממונה לו מפקח מטעם הרגולטור.

- 19.3. מפעלים מפקחים נבדקים בתדירות של אחת לשלושה חודשים על ידי הרגולטור. הביקורת כוללת בדיקת תיעוד הרשומות במפעל, ושל שיטות העבודה. אם הביקורת עובדת באופן תקין, הרגולטור מנפיק למפעל אישור יצוא תקופתי לשלושה חודשים. באמצעות אישור זה יכולה החברה לייצא אויבים טבעיים ללא הגבלת כמות.

- 19.4. בנוסף הרגולטור מקבל מהיצרן דגימות מכלל סוגי האויבים הטבעיים שהמפעל מייצר עבור בדיקות מעבדה. בבדיקות המעבדה נבדקים: זהות האויב הטבעי שנשלח – כלומר האם סוג החרק שנשלח הוא אכן זה שמוצהר על גבי האריזה, וכן נבדק טוהר המשלוח – כלומר של הוכנסו חרקים אחרים נוספים למשלוח, אלא רק החרק שהוצהר.

- 19.5. המפעל המייצר מחויב להודיע לרגולטור על כל שינוי בתנאי היצוא, על מנת שהרגולטור יוכל לבחון האם שינוי זה מצריך שינוי בשיטות הפיקוח.

20. חתימה על תעודות בינלאומיות:

- 20.1. עבור כל משלוח מיוצא של אויבים טבעיים קיימת דרישה של מדינות היעד לתעודות מן הרשות המוסמכת אשר מעידות על בריאות האויבים הטבעיים במשלוח ועל טיבם. קיימות שני סוגי תעודות:

20.1.1. אישור ביוטי – באישור זה חותם המפקח על זהות האורגניזם (בכפוף לבדיקת המעבדה) על כמות וצורת אריזת המשלוח וכן על אישור שהתוצרת המיוצאת נבדקה ונמצאה בטוחה. אישור זה נדרש עבור כל משלוח.

20.1.2. תעודה פיטוסניטרית – תעודה המעידה על כך שהמשלוח נקי מנגעים אשר עלולים להזיק לצומח במדינת היעד. תעודה זו נדרשת אך ורק במקרים בהם קיימת לכך דרישה של מדינת היעד. בעבר לא היו מדינות רבות שדרשו תעודת פיטוסניטרית, אך כיום יש יותר ויותר מדינות שדורשות תעודה זו. בתעודה זו מצוינים פרטים זהים ברובם לאלו המופיעים אישור הביוטי.

20.2. תעודות אלו נחתמות על ידי אחד ממפקחי אגף ההסגר. התעודות נחתמות באופן פרטני עבור כל משלוח, על בסיס הצגה של האישור התקופתי של המפעל ותעודת משלוח.

21. אישור יצוא למדינה חדשה או אישור יצוא של מוצר חדש:

21.1. כאשר מפעל מעוניין להתחיל לייצא מוצר חדש או לחלופין לייצא מוצר קיים למדינה חדשה, הוא נדרש לשלוח לרגולטור רישיון יבוא מלקוח היעד שלו בחו"ל (רישיון שהנפיקה מדינת היעד). ברישיון זה מפורטות הדרישות הרגולטוריות של מדינת היעד. בנוסף על רישיון היבוא נדרש המפעל לצרף איפיון של המוצר המבוקש ליצוא.

21.2. הרגולטור בוחן את דרישות מדינת היעד ומתאים להן את ההצהרות הנדרשות בתעודות הבינלאומיות ומאשר למפעל לייצא את המוצר החדש / אל היעד החדש.

ה. רגולציה ורגולטורים משיקים

22. המחלקה לבריאות הדבורים בשירותים הווטרינריים:

22.1. מפעלי האויבים הטבעיים, מייצרים גם אויבים טבעיים וגם דבורי בומבוס. דבורים אלו הן דבורים אשר משמשות להאבקה של צמחים. עבור משלוחי הבומבוס, קיימת דרישה של מדינת היעד לצרף למשלוח תעודת בריאות וטרינרית חתומה על ידי הרשות המוסמכת. בתעודה זו מוצהר כי אין מחלות בעלי חיים באיזור שבו יוצרו הדבורים במשלוח, וכן מוצהר על כך שהמשלוח נבדק 24 שעות לפני יציאתו וכי הוא נמצא נקי ללא מחלות.

22.2. לצורך פיקוח וביקורת מקיימת גם המחלקה לבריאות הדבורים ביקורת תקופתית אחת לחצי שנה במפעלי האויבים טבעיים, לצורך בדיקת תנאי ושיטות היצור. בנוסף המחלקה לבריאות הדבורים חותמת על תעודות בריאות ווטרינרית עבור כל משלוח מיוצא של דבורי בומבוס.

ו. תהליכים רגולטוריים ראויים לציון

23. במסגרת תהליך איסוף המידע עלה כי בעלי העניין מעריכים מאוד את הרגולטור ואת רמתו המקצועית.

24. בנוסף על מבעלי העניין כי הן בקרב הרגולטור והן בקרב מחלקת בריאות הדבורים בשירותים הווטרינריים קיימת נכונות רבה לעזור, ולסייע במציאת פתרונות במקרים בהם מתגלים קשיים מסוגים שונים.

חלק ב' – סיכום תהליך השיח מול בעלי העניין

25. השיח מול בעלי העניין נעשה על ידי תחום מדיניות רגולציה. איסוף המידע נעשה בשלושה שלבים. בשלב הראשון נערכו שיחות, סיורים ופגישות עם בעלי העניין בכדי ללמוד על התהליך מנקודת מבטם ובכדי לזהות עומסים רגולטוריים. בשלב השני נערך שולחן עגול שכלל דיון על התהליך והעומסים בהם נתקלו בעלי העניין. בשלב השלישי נערכו ראיונות ופגישות השלמה. מיפוי העומסים נעשה לפי המדריך הממשלתי להפחתת הנטל הרגולטורי. להלן תיאור תמציתי של תהליך איסוף המידע בציר בעלי העניין.
26. תחילה בוצע מיפוי של בעלי העניין הרלוונטיים. נמצא שבעלי העניין שמושפעים מן התהליך הם מפעלי היצור של האויבים הטבעיים.
27. לאחר זיהוי המאפיינים המרכזיים של בעלי העניין יחד עם הרגולטור, נעשתה פנייה באמצעים הבאים:
- 27.1. בחודש דצמבר 2016 פורסמה הזמנה להשתתף בשיח;
- 27.2. נערכה פנייה יזומה לבעלי עניין על בסיס נתונים של הרגולטור.
28. תחום מדיניות רגולציה קיים ראיונות עם בעלי העניין, בהם התבקשו לתאר תהליכים רגולטוריים מרכזיים, את מידת ההכבדה שכרוכה בהם, עומסים ברגולציה ואפשרויות להפחתת העומסים. להלן פגישות מרכזיות שהתקיימו במסגרת התהליך:
- 28.1. ביום 17.1.2017 התקיימה פגישה ביד מרדכי עם נציגי חברת "שירותי האבקה יד מרדכי".
- 28.2. ביום 19.1.2017 התקיימה פגישה בשדה אליהו עם נציגי חברת "ביו-בי".
29. בחודשים מרץ עד ספטמבר 2017 נערכו פגישות וראיונות השלמה עם מספר בעלי עניין, על מנת להשלים את התמונה בכל הנוגע לעומסים ולסיבותיהם. בשלב זה נאסף מידע לצורך תחשיב כימות עלויות הרגולציה.

חלק ג' – תכנית המשרד להפחתת הנטל הרגולטורי

א. כללי

31. התכנית מתמקדת בעיקר בהנגשת ובהבהרת דרישות הרגולציה לחברות הפועלות בתחום זה באופן ברור ומפורט, תוך התייחסות לכלל התרחישים המסחריים האפשריים.
32. במסגרת התכנית יבוצע ייעול של התהליכים הקיימים. עם זאת, אין בה כדי לשנות את הדרישות או את מדיניות המשרד בנושא היצוא של אויבים טבעיים.

ב. פרטי התכנית המשרדית להפחתת הנטל הרגולטורי

33. כתיבת נוהל מפורט אשר יסדיר את כלל התהליכים הקשורים ביצוא של אויבים טבעיים.

- 33.1. כאמור לעיל, דרישות הרגולציה בתחום היצוא של אויבים טבעיים מרוכז ב"נוהל הנחיות לפיקוח על יצוא חרקים ואקריות". נוהל זה מנוסח כיום כמכתב הנחיות ולא כנוהל מסודר ומפורט. בנוהל חסרים, למשל, פרק הגדרות של מונחים, תיאור התהליך הרגולטורי לצורך אישור מפעל חדש ליצוא, פירוט של הדרישות ממפעל ליצוא.
- 33.2. בנוסף, הנוהל אינו מפורסם באתר הרגולטור, ובכך מקשה על נגישות המפוקחים לנוהל, וממילא משפיע על רמת השקיפות ובהירות של דרישות הרגולטור.
- 33.3. במסגרת התכנית ייכתב נוהל אשר מסדיר את כלל התחומים הדורשים הסדרה במסגרת תהליכי היצוא של אויבים טבעיים, אשר עד כה טרם התפרסמה להם הנחיה מסודרת. לאחר כתיבת טיוטת הנוהל הוא יופץ להערות הציבור.
- 33.4. נוהל זה יגביר את הבהירות למפוקחים בדבר דרישות הרגולציה בתחומים שעד כה היו "אפורים" וכפועל יוצא מכך ישפר רמת הציות לדרישות הרגולציה. נוהל זה יעוגן בהמשך בתקנות מכוח החוק להגנת הצומח, אשר יסלימו את הבסיס המשפטי לפעילות הרגולטור.

34. הסדרת תהליכי השיטעון במסגרת הנוהל.

- 34.1. שיטעון הוא תהליך בו מפעל ליצור אויבים טבעיים, מייבא אויבים טבעיים ממדינה זרה, לצורך יצוא שלהם מחדש למדינה שלישית. תהליך זה מאפשר למפעלים להרחיב את מגוון המוצרים שהם יכולים להציע ללקוחותיהם בחו"ל ומאידך הם אינם יוצרים סכנה לסביבה בישראל היות שהמשלוחים אינם נכנסים לישראל אלא מועמסים בנמל התעופה ישירות לטיסה אחרת.
- 34.2. במסגרת תהליך איסוף המידע עלה כי השיטעון הוא תהליך מאושר על ידי הרגולטור, אך לא פורסמו הוראות ברורות כיצד יש לבצע אותו. בשל כך, אחת מן החברות הייתה סבורה שתהליכי השיטעון אסורים.
- 34.3. על כן הוחלט כי הנוהל החדש שיפורסם יכלול הוראות ברורות ומפורטות לסוגיית השיטעון, כוללת תנאים ומגבלות בביצוע תהליכי שיטעון.

35. חתימה על תעודות ליצוא באמצעות המערכת הממוחשבת.

- 35.1. כאמור לעיל, במסגרת תהליך החתימה על תעודות הבריאות ליצוא, נדרשים חברות האויבים הטבעיים להגיע אל הרגולטור, כדי שיחתום על התעודה הפיטוסניטרית ועל האישור הביזטי המלווים את המשלוח. ההגעה אל הרגולטור כרוכה בעלויות רבות של נסיעה וזמן עבודה.
- 35.2. על כן במסגרת התכנית הוחלט להרחיב את המערכת הממוחשבת המשמשת של תהליכי הפיקוח על יצוא של תוצרת טרייה, כך שהיא תשמש גם את תהליכי היצוא של אויבים טבעיים.
- 35.3. באופן זה, יוכל הרגולטור לבנות ולחתום על תעודות הבריאות מרחוק ללא צורך בהגעה פיזית. חתימה זאת תיעשה על סמך בדיקות המעבדה, תעודות משלוח והביקורות התקופתיות שמבצע הרגולטור, כפי שהדבר נעשה כיום. צעד זה יחסוך עלויות רבות לחברות האויבים הטבעיים וייעל גם את תהליכי העבודה הפנימיים אצל הרגולטור.

36. שליחת אישורי היצוא מראש לצורך יצוא של מוצר חדש.

- 36.1. כאמור לעיל, כאשר מפעל מעוניין לפתוח מוצר חדש או לייצא מוצר קיים למדינה חדשה עליו להגיש לרגולטור רישיון יבוא ממדינת היעד אשר בו מפורטות דרישותיה של המדינה, ובהתאם אליהן הרגולטור מגבש את ההצהרות אשר יופיעו על גבי התעודות הבינלאומיות אשר ילוו את המשלוח.
- 36.2. אחד מן המפעלים העלה כי בעבר אירעו מספר מקרים בהם הם רצו לייצא מוצר חדש למדינה חדשה אך הם נתקלו בקושי, מכיוון שהרגולטור דרש מן המפעל להציג לו את דרישות מדינת היעד כפי שהן מופיעות על גבי רישיון היבוא שם. מאידך, מדינת היעד איננה מוסרת למפעל או לבאי כוחו את דרישות היבוא מבלי שהם מציגים אישור מהרגולטור על כך שמותר להם לייצא את אותו מוצר. כתוצאה מכך נוצרת בעיה מעגלית, שבה כל רשות מבקשת האישור של הרשות השנייה כתנאי מקדים לאספקת מידע אודות הדרישות.
- 36.3. לאור זאת, הוחלט על ידי הרגולטור, כי הוא ינפיק לחברות אישור יצוא כללי למוצר גם ללא קבלת רישיון היבוא ממדינת היעד, לצורך הקלה וסיוע לחברות בפתיחת שווקים חדשים ליצוא. לאחר קבלת רישיון היבוא ממדינת היעד, הרגולטור יבצע עדכונים ושינויים נדרשים ברישיון היצוא בהתאם לצורך.
- 36.4. לצורך יישומו של צעד זה הרגולטור יפרסם הודעה לחברות האויבים הטבעיים. צעד זה יעוגן גם במסגרת הנוהל החדש שייכתב.
- 36.5. צעד זה יושם בשלב גיבוש התכנית.

ג. צעדים שבוצעו לפני פרסום התכנית

37. שליחת אישורי היצוא מראש לצורך יצוא של מוצר חדש.

ד. כימות עלויות הרגולציה

38. במסגרת התהליך יושמה מתודולוגיית כימות איכותנית. כימות העלויות נעשה רק ביחס לעלויות הישירות של הרגולציה ואינו כולל עלויות עקיפות, עלויות אלטרנטיביות ועלויות משקיות. מתודולוגיית הכימות התבססה על שני מקורות:

38.1. הספר השלישי במדריך הממשלתי להפחתת הנטל הרגולטורי (2015);

38.2. מדריך ה-OECD לכימות עלויות רגולציה:

OECD Regulatory Compliance Cost Assessment Guidance (2014)

39. כימות עלויות הרגולציה החל במסגרת איסוף המידע בציר בעלי העניין, כחלק מהפגישות עם בעלי העניין והשולחנות העגולים שנערכו. התהליכים המרכזיים שמופו בשלב ניתוח הרגולציה פורקו לתתי-תהליכים, אשר מהם נגזרו החובות הרגולטוריות הפרטניות. מתוך כל חובה נותחו הפעולות שעל בעלי העניין לבצע כדי לעמוד בה. רכיבי העלות של כל פעולה כומתו באמצעות מידע פרטני מבעלי העניין, נתונים שהתקבלו מהרגולטור ונתונים משקיים (למשל, שכר טרחת עורך דין).

40. תחשיב הכימות מביא בחשבון את השכיחות היחסית של רכיבי עלות הרגולציה. כימות העלויות כולל התייחסות לתוחלת של כל פעולה (תדירות הבדיקות; תדירות חידוש רישיון; שיעור הבקשות שמועברות לבחינה מעמיקה) ו"לנתח השוק" (מתוך כלל התהליכים אצל הרגולטור) של חובות, פעולות ורכיבי עלות (למשל, עלויות בדיקה שנערכת עבור מוצר או תהליך מסוג מוגדר שוכללו לפי "נתח השוק" שלהם בהשוואה ליתר החובות או התהליכים המקבילים).

41. כימות העלויות מבחין בין עלויות במישור הדרישות ועלויות במישור הבירוקרטיה.¹

ה. ניתוח השפעות התכנית המשרדית להפחתת הנטל הרגולטורי

ה.1. שינויים בבירוקרטיה

42. כאמור לעיל, התכנית מקדמת מנגנון בנייה וחתימה מרחוק על תעודות בריאות ועל האישורים הנוספים המלווים את המשלוחים.

43. התכנית צפויה להפחית 50% מהעלות הישירה של הבירוקרטיה: יופחתו 54% מהעלויות הכספיות של הבירוקרטיה ו-40% ימי המתנה. בסה"כ צפויה התכנית לחסוך למשק 32,500 ש"ח בעלויות הישירות של הבירוקרטיה.

ה.2. ניתוח השפעות משקיות של התכנית

44. התכנית צפויה לשפר את כושר התחרות של חברות האויבים הטבעיים בזירה הבינלאומית עקב חיסכון בעלויות הבירוקרטיה. בנוסף, התכנית צפויה לשפר את זמני התגובה של חברות האויבים טבעיים להזמנות של "הרגע האחרון" באמצעות ייעול מנגנון החתימה על תעודות הבריאות, והאפשרות לקבל תעודה חתומה בתוך דקות, ללא צורך בהגעה פיזית.

¹ בסעיף ההגדרות של החלטת ממשלה 2118 מיום 22.10.2014 בנושא "הפחתת הנטל הרגולטורי" הוגדרו המונחים הבאים: "עלות העמידה בדרישות הרגולציה – העלות הישירה הכרוכה בעמידה בדרישות התוכן של הרגולציה"; "עלות הבירוקרטיה – העלות הישירה הנובעת מתהליכי העבודה מול הרגולטור כגון חובות דיווח, הגשת בקשות וטפסים, קבלת רישיונות, זמני המתנה וכו'".

נספח א' – כימות הפחתת עלויות הרגולציה

הטבלה הבאה מציגה את עלויות הרגולציה במסגרת התהליכים השונים, לפני התכנית ולאחריה. הטבלה מציגה את סך העלויות הישירות למשק לפי תחשיב מצרפי.

מספר התהליך	שם התהליך	סוג עלות	עלות מצב קיים	עלות לאחר תכנית
1	אישור למוצר חדש / יעד חדש	עלות בירוקרטיה - כסף	9,950	9,950
		עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	408	428
		עלות דרישות - כסף	0	0
2	פיקוח שוטף	עלות בירוקרטיה - כסף	13,160	13,160
		עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	0	0
		עלות דרישות - כסף	0	0
3	הנפקת תעודות	עלות בירוקרטיה - כסף	5,000	37,500
		עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	0	250
		עלות דרישות - כסף	0	0

עלות לאחר הפחתה			עלות רגולציה קיימת		
עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	עלות דרישות – כסף (₪)	עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	עלות דרישות – כסף (₪)
408	28,110	0	678	60,610	0

הפחתה באחוזים	0%	54%	40%
סה"כ הפחתה	₪ 32,500		270

סה"כ הפחתה משוכללת באחוזים	דרישות	בירוקרטיה
	0%	50%

נספח ב' – פירוט הסוגיות הרגולטוריות שלא קיבלו מענה במסגרת התכנית

בנספח זה מפורטות סוגיות רגולטוריות שלא קיבלו מענה במסגרת התכנית וכן סוגיות רוחב שאינן תחת אחריות הישירה של הרגולטור.

א. סוגיות שלא קיבלו מענה במסגרת התכנית

1. מתן אפשרות ליבוא של אויבים טבעיים לצורך מו"פ.

- 1.1. מכיוון שענף האויבים הטבעיים מתבסס רבות על מו"פ, יבוא של אויבים טבעיים לצורכי מחקר ולצורכי העשרת המגוון הביולוגי של האויבים הטבעיים הקיימים מהווה מרכיב מסחרי חשוב לצורך שמירה על רלוונטיות ותחרותיות בשוק העולמי.
- 1.2. אחד מן המפעלים העלה, כי בעבר הם יזמו מספר ניסיונות ליבוא של אויבים טבעיים, אך בכל המקרים הם קיבלו תשובה שלילית על-ידי תחום הסגר לאחר יבוא, אשר אחראי בין השאר על תהליכי היבוא של אויבים טבעיים. המפעל מסר שהתשובה שניתנה היא שלא ניתן כלל לבצע יבוא של אויבים טבעיים לישראל.
- 1.3. סוגיה זו לא טופלה מאחר שבמסגרת התכנית הנושא נבדק עם גורמי המקצוע ועלה כי בניגוד לטענה, תחום הסגר אחר יבוא מאפשר יבוא של אויבים טבעיים. תהליך יבוא אויבים טבעיים טעון בחינה פרטנית של כל בקשה שמוגשת, תוך הגדרת התנאים והמגבלות לצורך ביצוע תהליך היבוא.

נספח ג' – תכנית עבודה לביצוע התכנית המשרדית להפחתת הנטל הרגולטורי

ביצוע המשימות הבאות מותנה בקבלת תקציב ייעודי לכך במסגרת המנגנון לפי החלטת ממשלה 1901 מיום 11.8.2016 שעניינה "מנגנונים משלימים להפחתת הנטל הרגולטורי": 3.

מספר משימה	שם משימה	מדד	אחראי	תאריך סיום	שותפים
1.	כתיבת נוהל חדש וברור אשר מתייחס לכלל התהליכים והנושאים הכרוכים בפיקוח על יצוא של אויבים טבעיים.	פרסום הנוהל באתר הרגולטור	ורדית זיימן, ממונה יצוא	30.6.2018	ארנון אביטל, תחום מדיניות רגולציה
2.	נושא השיטעון יוסדר במסגרת עדכון הנוהל, וייקבעו התנאים והמגבלות במסגרתן יתאפשר תהליך זה.	יפורסם במסגרת הנוהל המעודכן	ורדית זיימן, ממונה יצוא	30.6.2018	ארנון אביטל, תחום מדיניות רגולציה
3.	הרחבת המערכת הממוחשבת המנהלת את הפיקוח על היצוא של תוצרת טרייה גם לתחום האויבים הטבעיים.	העלאתה של המערכת לאוויר	ורדית זיימן, ממונה יצוא	30.6.2019	מאיה כהן-נוימן, השירותים למערכות מידע